

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

tropolitano provinciæ, ac Metropolitanorum etiam ordinationem omnino auctoritate ejus fieri debuisse. Quod nihil adimit de potestate Metropolitanorum in suis provinciis, modò præscriptum sibi modum servent; ut patet ex epistola sancti Leonis ad Anastasium.

XII. Stabilita semel auctoritate Leontij per provincias Gallicanas, nihil vetat quin viri eruditi existimare possint synodum quæ adversus Lucidum Presbyterum Arelate convenit anno CDLXXV. fuisse generalem; præsertim cum ei subscripsisse reperiantur aliquot Episcopi finitimarum provinciarum, & inter hos, Patiens Lugdunensis, & Euphronius Augustodunensis. Suspiciari præterea possunt synodum Lugduni eodem anno celebratam in causa ejusdem Lucidi, Leontij auctoritate coactam fuisse, illùmque in ea præfuisse secundum datam ipsi formam à Papa Hilario. Sed in re adeo obscura nihil affirmare ausim, donec major lux affugeat.

CAPVT XXXV.

Synopsis.

I. *Æonius successit Leontio, ut colligitur ex epistola Ruricii Episcopi Lemovicensis ad Æonium. Probabile est istum quoque usum esse amplæ illa potestate in cuius possessione fuerant prædecessores ejus.*

II. *Moriens autem Æonius, successorem suum designavit Casarium, qui plurimis Conciliis generalibus præfuit.*

III. *Concilium Agathense congregatum est permissu Regis Alarici & sollicitudine auctoritateque Casarii. Probatur multis rationibus & testimonio Ruricii ad Casarium.*

IV. *Similis huic locus apud Hieronymum, qui refertur.*

V. *Casarius præfuit Concilio Agathensi, eique primo loco ante omnes Metropolitanos subscripsit. Nimirum ob vices apostolica sedis. Edixit synodus uti singulis annis synodus generalis haberetur, cujus congregande curam reliquit Casario. Qui sint Hispani Episcopi in epistola Ruricii. Synodus Tolosana, quam in sequentem annum destinaverat Casarius, habita non fuit.*

VI. *Aliam aliquot post annis synodum generalem intra Gallias congregavit Casarius, ex qua scripsit ad Papam Symmachum de his quæ in Concilio illo decreta fuerant.*

VII. *Casarius ad eum mittit qui peterent confirmationem privilegiorum Ecclesie Arelatensis. Refertur libellus precum ab eis porrectus Symmacho.*

VIII. *Expenduntur verba istius libelli, ex quibus multa notatu digna colliguntur.*

IX. *Symmachus ita confirmavit privilegia Ecclesie Arelatensis ut ceterarum Ecclesiarum privilegia diceret esse servanda. Ejus interim auctoritatem extendit in provinciam Hispaniam. Majores causa ad sedem apostolicam referenda. Itaque Episcopi Gallie & Hispania in regno Gothorum existentes pertinebant ad ordinationem Episcopi Arelatensis.*

X. *Minatur Symmachus abstentionem Episcopis Gallicanis, si detrectaverint accedere ad Concilia qua*

auctoritate Episcopi Arelatensis fuerint congregata. Metropolitanus vocabulo intellexit Arelatensem.

XI. *De necessitate accipiendarum formatarum ab Episcopo Arelatensi.*

XII. *Pallium Casario concessum à Symmacho. Cyprianus auctor vita Casarii emendatur. Metropolitanus Galliarum dignitas.*

XIII. *Eximiam illam dignitatem in Casario agnovit Hormisda, qui ad eum scripsit de sua ordinatione. Emendatur alia Hormisda epistola, in qua omisum est nomen Episcoporum Scythia.*

XIV. *Enumerantur alia synodi in quibus Casarius præfuit. Causa Contumeliosi Episcopi Reicensis judicata est in Concilio generali. Emendatur epistola Agapeti ad Casarium, qua gravi mendo laborat in editionibus.*

I. **L** EONTIO Arelatensi Episcopo proximè successit Æonius, ut docet Ruricius Episcopus Lemovicensis in epistola gratulatoria ad illum data in initiis ordinationis ejus. *Agnito, inquit, transitu sanctæ & venerabilis apud me recordationis Domini mei decessoris vestri Leontij, animo & mente confusus, diu multumque tristatus sum; quòd & impeditibus peccatis meis tanto antistiti occurrere non merueram, & tali essem parente privatus. Et infra: Nunc verò, ut dicere institueram, accessione ipsius Domini mei & apostolatus vestri ordinatione comperita, ad officium vestrum mittere cogitabam. Hinc ergo patet falli eos qui Ioanem collocant inter Leontium & Æonium. Ceterum non invenio istum quicquam nota dignum egisse quò probari possit ipsum quoque usum esse per Gallias auctoritate illa in cuius possessione erat Leontius. Ex regula tamen hæc à nobis toties proposita affirmare licet ad ipsum cum fede transisse vetera privilegia, tametsi clara & aperta istius rei testimonia non exstent, adeoque illum decessoribus suis non fuisse minorem. Nam in epistola Papæ Gelasij ad ipsum scripta anno CDXCIV. exstat aliquod vestigium, licet valde tenue, generalis sollicitudinis Æonij, cui, ceu Vicario sedis apostolicæ & primo Galliarum Metropolitanus, ea cura committitur, ut Gallicanos Episcopos certiores faciat vigere inter ipsos & sedem apostolicam alterna viscera gratiæ. Omisso itaque Æonio, veniendum est ad Casarium, hominem primarium in republica partium, & qui vicariam Arelatensium Episcoporum dignitatem extulit in immensum.*

II. *Erat Casarius patria Cabillonensis in provincia Lugdunensi prima. Tyrocinia pietatis in monasterio Lirinensi posuit admodum juvenis. Inde verò abductus ab Æonio concive suo, primùm ordinatus ab eo est Diaconus, deinde Presbyter. Aliquantò post Æonius sentiens imminere sibi supremum diem, clerum & populum civitatis ad se vocans, admonuit illos de Casario post mortem*

fuam eligendo; dein & ipsos dominos rerum (Alaricum videlicet Vvifgotthorum, ut ego interpretor, & Theodericum Ostrogotthorum Reges) per internuntios oravit, quem admodum docet auctor vitæ Cæsarij, ne alium quàm Cæsarium in Arelatenſi Eccleſia Episcopum conſtituerent. Quod & factum est. Hunc ego virum reperio primum ubique locum tenuisse inter Episcopos Gallicanos, & plurimis Conciliis generalibus præfuisse, in primis autem celeberrimo Concilio Agathensi in prima Narbonensi, ad quod convenerunt Episcopi octo provinciarum regni Gotthici, Arelatenſis nimirum, Alpium maritimarum, Narbonensis primæ & secundæ, Aquitanæ primæ & secundæ, Novempopulaniæ, & tertiæ Lugdunensis. Nullus Episcopus aderat ex provincia Viennensi, tametsi propinqua valde esset, quia Vienna tum erat in regno Burgundionum.

III. Magnum illud Concilium permissu Regis Alarici congregatum esse constat ex præfatione ejus. Quæri autem potest qua auctoritate evocati fuerint Episcopi, utrum per præceptionem regiam, an verò per tractatam Cæsarij Episcopi Arelatenſis, ad quem ex veteri consuetudine, & canone ecclesiastico, privilegioque præterea apostolicæ sedis, pertinebat arbitrium & potestas congregandorum Conciliorum ex provinciis Gallicanis. Primum dici posset eam in se curam traxisse Cæsarium, qui de celebranda synodo cogitaverat in secessu Burdigalensi, ut docet Ruricius Lenovicensis ad illum scribens. Existimandum præterea est Alaricum, bonum alioqui Principem, & catholicis Episcopis, tametsi ipse Arrianus esset, admodum favorabilem, non turbasse ordinem in Gallia constitutum, atque adeo illibatam Cæsario servasse auctoritatem suam. His argumentis probari posse puto synodum Agathensem congregatam fuisse auctoritate litterarum Cæsarij, quas ille misit ad singulos Episcopos regni Gotthici. Sed ut non egeamus argumentis facit testimonium ejusdem Ruricij: qui se excusans apud Cæsarium quod Agathensi Concilio non interfuisset, primum quidem absentiam suam imputat infirmæ atque ægræ valetudini, tum accusat tabellarium, cujus culpa factum erat ut Cæsarij litteræ, quibus eum evocabat ad synodum in Agathensi urbe celebrandam, tardius ad eum pervenirent. Elegans est hic locus, & in primis dignus referri, utpote ab homine scriptus qui se sciret Episcopum esse. *Si ad tempus alind, inquit, quod intimatis, (nimirum ad synodum in Tolosana urbe celebrandam anno sequenti, de qua ad Ruricium rescripserat Cæsarius) si Deus vitam cesserit, venire*

vultis, nobis per hominem vestrum maturius indicetis: quia literas vestras ad me modo tardissime venisse significo; tametsi nos pro dignitate, vel pro ætate, non debemus tardius quam alij commoneri, qui fortasse (ut minus prudens dicam) merebamur ambiri. Quia si aliis nomen urbium præstat auctoritas, nobis auctoritatem demere non debet urbis humilitas. Siquidem multo melius multoque eminentius est civitatem de sacerdote quam sacerdotem de civitate noscere.

IV. Hunc locum, qui corruptus est in editione Henrici Canisij, nos olim correximus ex ingenio. Ceterum non præteribo istum Ruricij locum quin illi adjungam alium vulgatissimum Hieronymi locum ex epistola ad Evagrium, qui sic habet: *Ubiunque fueris Episcopus, sive Rome, sive Eugubij, sive Constantinopoli, sive Rhegy, sive Alexandria, sive Thanis, ejusdem est meriti, ejusdem est sacerdotij. Potentia divitiarum & paupertatis humilitas vel sublimiorem vel inferiorem Episcopum non facit. Ceterum omnes Apostolorum successores sunt.* Nunc ad rerum ordinem redeo.

V. Concilio igitur Agathensi præfuit Cæsarius, in quo multa constituta sunt utiliter in publicum, eique primo loco ante omnes Metropolitanos subscripsit, tametsi in aliena provincia, & Cypriano Burdegalensi, ut arbitror, ordinatione posterior. Quæ indicant extraordinaria quadam auctoritate id factum esse, nimirum ob vices apostolicæ sedis. Porro cautum est canone lxxi. uti synodus, nimirum generalis, secundum constituta patrum, id est, Hilari Papæ & sequentium haud dubie Pontificum, annis singulis congregaretur. Curam verò & auctoritatem eligendi locum quod convenire deberent Episcopi in sequenti synodo, tum etiam eos evocandi, relictam Cæsario fuisse, prout par erat, colligitur ex epistola Cæsarij ad Ruricium; in qua conquerens de absentia ejus, simulque eum redarguens quod personam non direxerit vice sua, demum addit Tolosam delectam esse celebrando futuro Concilio: *Indico pietati vestre quia filius vester Eudomius, si poterit, hoc elaborare desiderat, ut superveniente anno Tolosa synodum Christo propitio habeamus; ubi etiam, si potuerit, Hispanos vult Episcopos convenire.* De Hispanis Episcopis quod ait, intelligendum est de his qui in ea Hispaniæ parte constituti erant quæ Gotthico imperio parebat, hoc est, in Hispania citeriori. Itaque optabat Eudomius alium anno sequenti Episcoporum conventum agi, in quo, præter Episcopos Gallicanos, interessent etiam Episcopi Hispani, Vrgellenſis videlicet, Gerundensis, Barcinonensis, & reliqui illarum partium. Nam eos suæ non ita multo post auctoritati subicere curavit Cæsarius, ut

statim dicitur. Ceterum synodum illam Tolosanam non fuisse habitam certum est, turbatis nimirum Gotthorum rebus, & furentibus post extinctum Alaricum belli reliquiis; quo præterea mortuo, Tolosa victricibus Clodovei armis cecidit, ab imperio Gotthorum distracta. Vix autem est ut inter arma subeat cogitatio congregandorum sacerdotum. Et fortassis hæc mala providebat Cæsarius, cum rescriberet ad Ruricum de consilio Eudomij, orans eum precibus suis ageret apud Deum uti tam sancto proposito favere velit pro sua erga Ecclesiam benignitate. *Et ideo orate*, inquit, *ut tam sancto desiderio suo Dominus tribuere dignetur effectum*. Falluntur ergo qui putant Concilium illud Tolosanum à Cæsario fuisse convocatum.

VI. Romanæ tum Ecclesiæ præsidebat Papa Symmachus, vir Gallicanis Episcopis acceptissimus. Pacatis post Clodovei victorias & mortem rebus Gotthorum, qui ultra Carcassonem latè in provincia Narbonensi & Hispania citeriori imperium tenebant, Cæsarius congregata alicubi synodo, ut ego arbitror, anno DXIII. ex ea scripsit ad Symmachum de iis quæ in Concilio illo decreta fuerant, ab eo petens ut decreta illa observari præciperet in Ecclesia Romana, ut una disciplinæ forma esset in Romana Ecclesia & in provinciis Gallicanis. Quod autem existimem Cæsarium ista scripsisse ex synodo quædam, hoc facit, quod de rebus constitutis loquitur in aversione, ut solent epistolæ synodicae, & semper loquitur in numero plurali, *Postulamus, deprecamur, suggerimus*.

VII. Sequenti anno Cæsarius ad Symmachum misit Ægidium Abbatem & Messianum Notarium, nomine ejus petituros confirmationem privilegiorum Ecclesiæ Arelatensis ab apostolica sede concessorum. Illi verò petitionem ejus his verbis conceperunt: *Quantum in omnibus Ecclesiarum Pontificibus, quæ in toto orbe diffuse sunt, apostolica sedes sibi vindicat principatum, & synodalibus decretis firmior ejus præcellit auctoritas, tantum potestatis suæ provisione dudum à sese concessa debet inconcussa servare, quatenus Arelatensis Ecclesia fruatur privilegiis suis, quæ nunc per aristitem Cæsarium seriem suæ petitionis insinuat, & quam hæcenus habuit potestatem vestra deprecatur auctoritate firmari; ut quod veneranda sedes quondam perenni sanctione custodiri præcepit, & pragmaticis specialiter decreta sunt constituitis, beatitudinis vestre præceptis suis etiam nunc confirmet auctoritas. Aqueus etiam civitatis Episcopum sanctitatis vestre moneri præcipite constituitis ut dum à Metropolitanano antistite Ecclesiæ Arelatensis ad synodale Concilium fuerit evocatus, vel aliqua ordinationis causa eum sibi postu-*

let religio divina necessarium, minimè venire frustretur. quatinus ea quæ longævus seculis præcorum sanxit auctoritas, vobis præsulibus præsentibus futuræque ætati inviolata serventur.

VIII. Ex hoc libello precum nonnulla colliguntur notatu digna. Primò, contemdisse Cæsarium privilegia Arelatensis Ecclesiæ fuisse perenni sanctione decreta à Pontificibus Romanis. Unde patet parem in hoc esse causam Ecclesiæ Arelatensis & Thessalonicensis, & quæ supra dicta sunt de Thessalonicensis, quod perpetua essent, trahi debere ad Arelatensem. Deinde, privilegia Arelatensis Ecclesiæ pragmaticis specialiter decreta fuisse constitutis, id est, Principum edictis & rescriptis, quæ tamen hodie non extant. Demum, Cæsarium non petiisse statim confirmationem privilegiorum Ecclesiæ suæ, sed quo primùm tempore passus contradictionem est ab Episcopo Aqueusensi secundæ Narbonensis Metropolitanano, qui recusabat ire ad Concilia Cæsarij. Itaque si ea occasio non incidisset, abstinuisset fortassis Cæsarius à petenda confirmatione; ac nihilominus usus fuisset auctoritate sedis suæ, qua eum usum vidimus diu ante hunc annum. Nam & antea Pallium, quod erat insigne Vicariorum sedis apostolicæ, Romæ acceperat à Symmacho; ut statim dicitur.

IX. Accepto libello, Symmachus ad Cæsarium rescripsit rationabile esse ut sancta Arelatensis Ecclesia propriis privilegiis perfruatur, & quod vetustas præstitit, & patrum auctoritas roboravit, novam non debere violare præsumptionem. (Quod dictum esse adversus Episcopum Aqueusensem dubitare non sinit libellus precum.) servanda tamen esse ceterarum Ecclesiarum privilegia. Tum addit: *Manentibus siquidem his quæ patrum constituta singulis Ecclesiis concesserunt, decernimus ut circa hæc quæ tam in Gallia quam in Hispania provinciis de causa religionis emerferint solertia tuæ fraternitatis invigilet; & si ratio poposcerit presentiam sacerdotum servata consuetudine unusquisque tuæ dilectionis admonitus auctoritate conveniat*. Hæc Symmachus, novum jus Arelatensi Episcopo tribuens quoad Hispaniam provinciam, id est, eam Hispaniarum provinciam quæ in regno Gotthorum constituta erat; in quam imperium suum proferre cogitaverat Cæsarius ante constitutionem Symmachi, ut supra vidimus. Decernit autem ut si controversia incidens amputari potuerit in Concilio Cæsarij, Dei hoc meritis applicetur, alioquin existens negotij qualitas ad sedem apostolicam Cæsario referente perveniat. Quod constitutum est juxta superiorum Pontificum rel-

cripta, qui tum demum ad apostolicam sedem deferri voluerunt cognitionem causarum ab Episcopis Thessalonicensibus & Arelaten- sibus, si post examen provinciale causa defini- ri non potuerit coram Vicario sedis apo- stolicæ. Ad hanc porrò epistolam respiciens Hormisdæ Pontifex Romanus, de Dardaniæ, Illyrici, & Scythiæ Episcopis ad communio- nem sedis apostolicæ reversis scribens ad Episcopos Galliæ & Hispaniæ, epistolam suam dirigit Cæsario & his qui sub ejus ordi- natione consistunt. Quibus verbis intellexit, ut dixi, Episcopos Galliæ & Hispaniæ, qui ad ordinationem Arelatenfis Episcopi perti- nebant, & ad ejus Concilia venire teneban- tur. Idem enim est, ut observat infra illustri- simus Archiepiscopus, ad synodum Patriar- chæ alicujus aut ad ordinationem ejus perti- nere.

X. Minatur deinde Symmachus abstentio- nem Episcopo Aqvensi & ceteris, si de- rectaverint accedere ad Concilia quæ au- thoritate Episcopi Arelatenfis fuerint con- gregata. Hæc sunt ejus verba: *Et si tam Ec- clesia Aqvensis antistes, vel alius quilibet, Me- tropolitano Pontifici juxta canonum definitionem evocatus obtemperare noluerit, noverit subden- dum se, quod non optamus, ecclesiastica discipli- na.* Hæc duo quædam observanda sunt. Pri- mò, Symmachum Metropolitanum vocabulo intelligere Arelatensem, quòd is esset pri- mus Galliarum Metropolitanus, ut supra di- ctum est. Secundò, affectatum ab eo esse hunc loquendi modum, ut ostenderet aucto- ritatem convocandi generalia Galliarum Concilia competere Episcopo Arelatenfi, non solùm ex privilegio sedis apostolicæ & ex veteri consuetudine, sed etiam secundum canonum definitionem. Nam canones decernunt uti cum quis Episcopus ad Conci- lium evocatus fuerit à Metropolitano, adesse ne differat, nisi fortassis ægra valetudine aut alia justa causa impediatur.

XI. Postremò renovat Symmachus de- cretum Zozimi de necessitate accipiendarum formatarum ab Episcopo Arelatenfi, quod decretum observari jubet ab omnibus ecclesiastici ordinis atque officij viris qui è Gallicana vel Hispania regione Romam proficisci voluerint. Hæc sunt ejus verba: *Et in hac parte magnopere te volumus esse sollicitum, ut si quis de Gallicana vel Hispania regio- nibus ecclesiastici ordinis atque officij ad nos ve- nire compulsus fuerit, cum fraternitatis tue no- titia iter peregrinationis arripiat; ut nec honor ejus perignorantiam aliquam contumeliam patiat- tur, & ambiguitate depulsa à nobis animo securo in communionis gratiam possit admitti.* Huic lo- co lucem afferent ea quæ suprâ dicta sunt

cap. xxx. §. i. v. si lector ea consulenda tan- ti esse putaverit.

XII. Quæri posset hoc loco quonam modo factum sit ut in hac Symmachi episto- la, qua privilegia Arelatenfis Ecclesiæ & vicariatus apostolicæ sedis continentur ac confirmantur, nulla extet mentio Pallij Cæ- sario concessi à Symmacho, quod tamen eum ab illo accepisse testatur Papa Vigilius in epistola secunda ad Auxanium Episcopum Arelatensem. *Et quia digna credimus ratione compleri, inquit Vigilius, ut agentis vices no- stras Pallij non desit ornatus, usum tibi ejus, si- cut decessori tuo prædecessor noster sanctæ recorda- tionis Symmachus legitur contulisse, beati Petri sancti auctoritate concedimus.* Docet itaque Vigilius collatum Cæsario Pallium fuisse à Symmacho. Immo ex verbis Vigilij colligi- tur traditionem illam Pallij factam fuisse per epistolam, *Symmachus legitur contulisse.* Et ta- men in epistolis quæ nunc extant Symmachi ad Cæsarium nulla Pallij mentio facta repe- ritur. Vnde fortassis concludi debet non ex- tare hodie omnes epistolas quæ à Symma- cho datæ sunt ad Cæsarium. Ad Pallium quod attinet, nulla illius mentio est in epi- stolis Symmachi quæ supersunt, quòd illæ datæ sunt diù post quam Cæsarius ab illo Pallium acceperat. Acceperat enim anno quingentesimo decimo, cum post obsidio- nem Arelatensem sub publica custodia per- ductus in Italiam, Romam tandem venisset. Tum enim Pallium ei tributum fuisse docet Cyprianus in ejus vita, quam vir clarissimus Domnus Ioannes Mabillon monachus Be- nedictinus nuper restituit ex veteri codice manu scripto: *Papa Symmachus, tanta meri- torum ejus dignitate permotus, non solùm veris- simè cum Metropolitanum honore suspexit, sed & concessit specialiter Pallij decoravit privilegio.* Ceterum hæc adnotandum est in hoc Cy- priani loco non agi simpliciter de honore metropolitico Ecclesiæ Arelatenfis, de quo tum apud omnes constabat citra omnem controversiam, sed de dignitate Metropoli- tani Galliarum. Deinde hinc colligitur ma- nifestè vicariatus apostolicæ sedis in Cæsa- rio, quem ob eam ipsam causam Symma- chus Pallio putavit ornandum. Nam ut libe- rè in hoc capite promam meam sententiam, puto pro *suspexit* legendum esse *subvexit*, adeoque Metropolitanum vocabulo intelligi debere Vicarium sedis apostolicæ. Hanc emendationem probat editio Suriij, apud quem iste locus mutato stilo, ut solet Surius, ita legitur: *Symmachus præclari ejus meritorum dignitate permotus, non solùm cum veris- simè Metropolitanum honore præditum veluit, (id est, subvexit) sed etiam speciali quodam privilegio*

vide supra 14. 4.

vide infra lib. 6. cap. 1. 4.

vide infra 14. 4. 7.

Cypri in vita Cæ- sarij lib. 1. cap. 11.

vide supra 14. 4.

Pallij usum ei permisit. Itaque Symmachus, tum propter veterem consuetudinem, tum etiam contemplatione meritorum Cæsarij, ei vices suas commisit per Gallias, id est, Metropolitanum eum Galliarum, in cujus dignitatis possessione jam antea fuerat Cæsarius, esse constituit, simulque Pallium, quod erat insigne Vicariorum sedis apostolicæ, illi concessit.

XIII. Eximiam illam Metropolitanam Galliarum dignitatem in Cæsario agnovit etiam Hormilda Pontifex Romanus, qui proximè Symmacho successit. Statim enim ac in sede Petri locatus est, literas de ordinatione sua, ut moris erat inter Episcopos illusterrimarum Ecclesiarum, misit ad Cæsarium, quarum hoc initium est in veteri codice MS. Bibliothecæ regie: *Dilectissimo fratri Cæsario Hormilda. Quamvis ratio exigat ut fraternitati tuæ nostri sacerdotij primitias nuntiemus, tamen Dei beneficia tacere.* Cetera non extant. Idem ad eum scripsit anno DXXV.

Hormilda. epist. 30

Episcopos Dardanos, Illyrios, & Scythas ad sedis apostolicæ communionem rediisse, Eutychniana hæresi damnata. Scythas in hoc loco memoravi cum Dardanis & Illyriis, tamen etsi sciam eorum mentionem non extare in vulgatis epistolarum Hormildæ editionibus, ut monerem nomen eorum reperiri in epistolæ istius exemplari quod habetur descriptum in veteri codice MS. Bibliothecæ regie. *Ergo Episcopi tam Dardani quam Illyrii penè omnes, neque Scythæ, errorem condemnando præteritum, petentes beati Petri Apostolorum principis communionem &c. Rectè.* Nam aliæ editiones sunt absurdæ, in quibus sic legitur: *Ergo Episcopi tam Dardani quam Illyrii penè omnes, ne sint errore condemnandi præterito, petentes &c.* Lectionem regij codicis confirmat etiam ipse Hormilda in epistola ad Avitum Episcopum Viennensem de statu Ecclesiæ orientalis: in qua licet de Scythis non loquatur, tamen cum Thracibus adjungit Dardanis & Illyricis, ostendit deesse heic aliquid in epistola ad Cæsarium de eodem argumento. Sic ergo scripsit ad Avitum

Hormilda. epist. 10.

Hormilda. Nam unde est quod cum pro magna parte à contemnis suis Thracibus, Dardanis, Illyricis, cognita eorum perversitate deserantur, procul postros ignorantie spe, fraudibus, & variis artibus nitantur allidere. Scythæ porro contemni erant Thracibus, utrique autem siti in ora Ponti Euxini.

XIV. Præfedit postea Cæsarius in Concilio Arelatensi IV. anno DXXIV. Carpentoratensi anno DXXVI. & Arausicano II. anno DXXIX. Nam tres illæ synodi non fuerunt tantum ex Episcopis provinciæ Arelatensis, sed generales ex regno Gotthorum.

Causam quoque Contumeliosi Episcopi Reiensis judicatam fuisse in synodo generali, cui Cæsarius præfuit, colligitur ex epistolis Ioannis II. & Agapeti Pontificum Romanorum. De quo negotio, cum satis explicatum sit in epistolis illis, nihil dicam. Illud tantum admonere corruptam esse ultimam partem septimæ Agapeti epistolæ, quæ data est ad Cæsarium, idè que putasse me non prætermittendam esse hanc occasionem illius emendandæ. Nam cum dixisset Agapetus velle se ut Contumeliosus, *reddita sibi modo propria substantia*, suspensus interim esset ab administratione patrimonij ecclesiastici & à celebratione Missarum, inferius tamen ei suspensio ac præsumptori concedit celebrationem Missarum, si vera est lectio quæ extat in vulgatis editionibus. Vnde sequitur Agapetum libimet repugnare in eadem epistola. Ergo ut vitium illud auferatur, sic legendus est hic locus ex fide vetustissimi codicis MS. Bibliothecæ regie: *Suspensio igitur, sicut præfati sumus, Episcopo Contumelioso ab ea tantum quam præsumpsisse dicitur celebratione Missarum, & patrimonio Ecclesiæ in gubernatione Archidiaconi ejusdem Ecclesiæ constituto, ita ut alimonia sufficiens Episcopo non negentur, Visitatoris se in ejus loco præcipimus ordinare personam, & patienter expectare iudices quos inspirante Domino constituverimus audire.* Agebatur de retractanda causa Contumeliosi, qui sedem apostolicam appellaverat post iudicium Episcoporum Gallicanorum. Expectare itaque Cæsarium jubet quid decreturi sint iudices à se delegandi, interim verò Contumeliosum manere suspensum à celebratione Missarum & ab administratione patrimonij ecclesiastici, ita tamen ut ei alimenta episcopali dignitati congrua præbeantur. Nam si apud T. Livium P. Scipio Nasica rectè monuit erubescendum esse Romanæ urbi, si vir clarissimus (nimirum L. Scipio) in carcerem inter fures nocturnos & latrones includeretur, indecorum quoque esset si Episcopo, tamenetsi reo, non ampliora alimenta subministrarentur quam reis ceterorum ordinum.

CAPVT XXXVI.

Synopsis.

I. *Vigilius Papa, primus omnium Pontificum Romanorum concessit vices suas Auxanio Episcopo Arelatensi conceptis verbis.*

II. *Cum civitas Arelatensis transiit in manus Childeberti, iste Vigilius oravit uti Auxanio vices apostolicæ sedis & Pallium delegaret. Pallium erat genus imperatorij indumenti, idè que requirendum fuit consensus Justiniani.*